

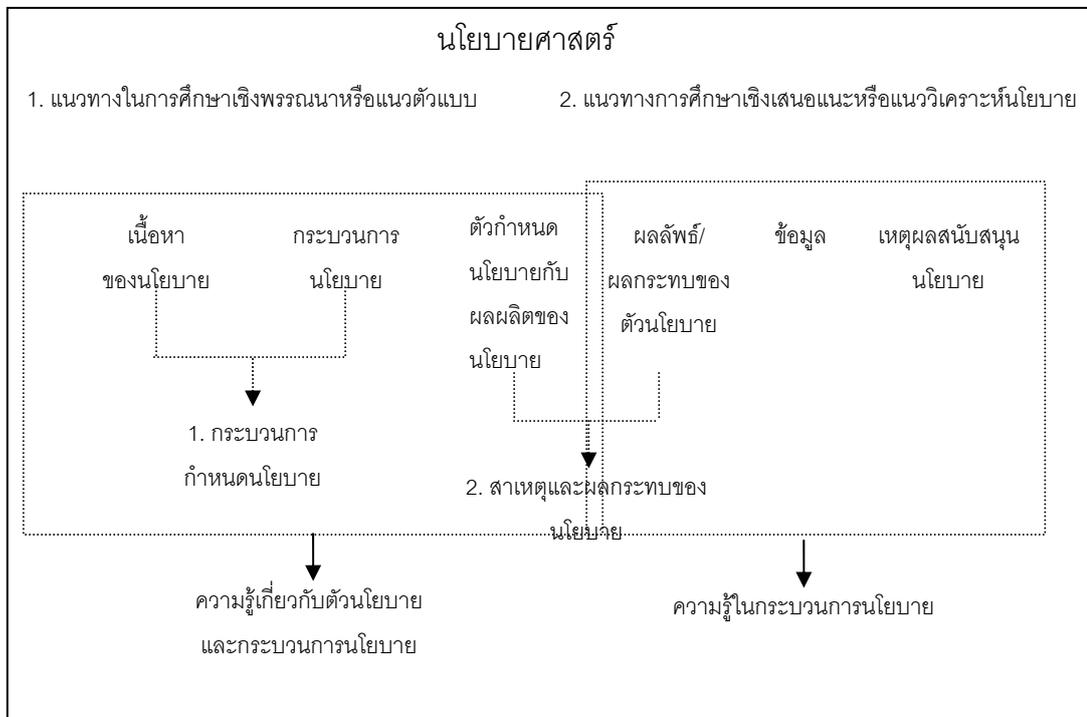
บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศไทยด้านการเมืองและความมั่นคงต่อสหรัฐอเมริกาตั้งแต่หลังเหตุการณ์ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 ถึงวันที่ 19 กันยายน ค.ศ. 2006 ได้เลือกใช้นวัตกรรมนโยบายศาสตร์ (Global Policy Science) และทฤษฎีการเมืองเกี่ยวพัน (Linkage Politics) เป็นกรอบในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้ทั้งความรู้เกี่ยวกับตัวนโยบายและกระบวนการ และความรู้ในกระบวนการนโยบาย ซึ่งจะทำการศึกษารอบคลุมทั้งการศึกษาในเชิงพรรณนาและเชิงเสนอแนะ ซึ่งแนวทางในการศึกษานโยบายต่างประเทศไทยต่อสหรัฐอเมริกาของวิทยานิพนธ์นี้ สามารถอธิบายได้ดังแผนภาพที่ 5.1

แผนภาพที่ 5.1

แนวทางการศึกษานโยบายสาธารณะ¹

¹ ดัดแปลงจาก Hogwood & Gunn, 1984: p. 29

จากการศึกษา พบว่า สภาวะแวดล้อมภายนอกส่งผลกระทบต่อประเทศไทยด้านการเมืองและความมั่นคง ทำให้รัฐบาลไทยต้องตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อมนอกนั้น ขณะเดียวกัน การตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อมภายนอกได้ส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมภายในประเทศด้วย ปัจจัยดังกล่าวทำให้ท่าทีของรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะแวดล้อมทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค สภาวะแวดล้อมประชิด และตามสภาวะแวดล้อมภายในประเทศด้วย โดยตัวแสดงที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อกระบวนการของนโยบายต่างประเทศไทยด้านการเมืองและความมั่นคงต่อสหรัฐอเมริกาจะคอยติดตามความเคลื่อนไหวของสภาวะการณ์ต่าง ๆ และรายงานข้อมูลนั้นให้รัฐบาลและผู้กำหนดนโยบายทราบสำหรับเป็นข้อมูลในการพิจารณาการกำหนดและดำเนินนโยบายอย่างสมเหตุสมผลในแต่ละกรณี ๆ ไป ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้แนวนโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหรัฐอเมริกามีรูปแบบของการดำเนินนโยบายที่พยายามรักษาสถานะพันธมิตรทางด้านการทหารไว้ และพยายามไม่ฝักใฝ่สหรัฐอเมริกามากเกินไป อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ในทางปฏิบัตินั้น รัฐบาลดำเนินนโยบายกับสหรัฐอเมริกาในด้านการเมืองและความมั่นคงในลักษณะตอบสนองต่อคำเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาคือเป็นกรณี ๆ ไปมากกว่า และมีท่าทีที่ลังเลทุกครั้งที่มีสถานการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้น ทำให้ขาดความต่อเนื่องของการดำเนินนโยบายและไม่มีกระบวนการดำเนินการดำเนินนโยบายที่ได้ริเริ่มหรือได้รับประโยชน์จากฝ่ายสหรัฐอเมริกาอย่างจริงจัง

ข้อสรุปและกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหรัฐอเมริกา

ในการศึกษาของวิทยานิพนธ์นี้ ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 2 ข้อ คือ

1. โครงสร้างของนโยบายด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศไทยต่อสหรัฐอเมริกา ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา มีรัฐบาลภายใต้การนำของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบายการเมืองและความมั่นคงของประเทศ โดยมีหน่วยงานที่สำคัญ ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม กองบัญชาการทหารสูงสุด สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และตัวแสดงนอกระบบ อาทิ สื่อมวลชน นักวิชาการและกลุ่มเอ็นจีโอ (NGOs) เป็นตัวแสดงที่สำคัญในการผลักดันการกำหนดนโยบายต่างประเทศ

2. ภายใต้บริบทใหม่ทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงหลังเหตุการณ์ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 จนถึง ค.ศ. 2006 ที่ประเด็นเรื่องความมั่นคงกลายเป็นประเด็นหลักในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกันนั้น ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา

ในมิติทางด้านการเมืองและความมั่นคงเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น สามารถรักษาและจะเพิ่มระดับความร่วมมือต่อกันได้มากขึ้น เนื่องจากทั้งสองประเทศมีแนวนโยบายต่างประเทศในประเด็นดังกล่าวที่สอดคล้องกัน และความสัมพันธ์ที่ดีนี้ยังก่อให้เกิดผลที่กระทบต่อความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ อีกด้วย

จากสมมติฐานข้างต้น สามารถพิสูจน์ตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีตามที่ได้เสนอไว้ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 โครงสร้างนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศไทย ประกอบไปด้วย ตัวแสดงภายในรัฐบาล ได้แก่ นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรองนายกรัฐมนตรีที่ดูแลฝ่ายความมั่นคง สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) กระทรวงกลาโหม มีบทบาทในการปฏิบัตินโยบายมากกว่าจะได้เสนอแนะนโยบาย สำนักงานวางแผนการฝึกพร้อมและผสม กรมยุทธการทหารกองบัญชาการทหารสูงสุด (กรผ. สวผ. ยก. ทหาร) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการฝึกพร้อมและฝึกผสมกับมิตรประเทศ รวมทั้งสหรัฐอเมริกา เช่น การฝึกคอบบร้า โกลด์ (Cobra Gold) และโครงการสันติภาพ (Global Peace Operation Initiative - GPOI) โดยสำนักดังกล่าวมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายและความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกาด้านความมั่นคง กระทรวงการต่างประเทศ คณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี คณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและข้าราชการนายทหารประสานภารกิจทางทหารกับกระทรวง ฯ

ตัวแสดงภายนอกรัฐบาลที่มีบทบาท ได้แก่ พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน กลุ่มชนชั้นนำ นักวิชาการ สื่อมวลชน นักธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์และองค์กรอิสระที่ไม่ใช่รัฐและไม่หวังผลกำไร (Non - Governmental Organizations: NGOs) ประชาชน และสมาชิกสภาราษฎรและวุฒิสมาชิก

ทั้งนี้ ฝ่ายบริหาร เป็นกลไกที่มีบทบาทมากที่สุดในกระบวนการกำหนดนโยบาย ในขณะที่ฝ่ายค้านหรือสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่ตามหลักการแล้วทั้งสองฝ่ายนี้ต้องทำงานโดยถ่วงดุลซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ประเด็นที่แรงผลักดันโดยตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เช่น พรรคฝ่ายค้าน นักวิชาการ สื่อมวลชน ไม่ค่อยได้รับการพิจารณาเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย ดังนั้น ตัวแสดงนอกรัฐบาลที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายจึงไม่สามารถคานอำนาจกับฝ่ายบริหารที่มีอำนาจอย่างเด็ดขาดได้ ด้วยเหตุนี้ นโยบายต่างประเทศจึงเป็นเพียงผลผลิตของกระบวนการกำหนดนโยบายที่ถูกกำหนดโดยกลุ่มนักธุรกิจที่เข้ามาเป็นนักการเมืองที่มีบทบาทในรัฐบาลและไม่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการต่างประเทศอย่างมืออาชีพและเป็นนโยบายต่างประเทศที่ไม่

สามารถที่ตอบสนองผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างสูงสุด แต่เป็นเพียงนโยบายที่เป็นผลจากการต่อรองระหว่างตัวแสดงภายในรัฐบาลเท่านั้น โดยเป้าหมายดังกล่าวจะกำหนดขึ้นตามแนวทางและจุดยืนของตัวแสดงต่าง ๆ ภายในรัฐบาลเอง

สำหรับกระบวนการนโยบายด้านการเมืองและความมั่นคงของรัฐบาลไทยนั้น ประกอบไปด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ กว้าง ๆ 3 ประการ คือ

- (1) เพื่อคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีกับสหรัฐอเมริกาในฐานะประเทศมหาอำนาจ
- (2) เพื่อรักษาสถานะความเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกาด้านความมั่นคงในการต่อต้านและป้องกันการเกิดการก่อการร้ายสากลซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของโลกและของไทย
- (3) เพื่อรักษาและเพิ่มพูนผลประโยชน์แห่งชาติในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจและการเสริมสร้างเกียรติภูมิให้กับประเทศไทย

จากการพิจารณาโครงสร้างของกระบวนการกำหนดนโยบายต่างประเทศ จะพบว่า ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในนั้นมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันอยู่และมีอิทธิพลต่อการกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศไทยทางด้านการเมืองและความมั่นคงต่อสหรัฐอเมริกาและในทางกลับกัน เช่น ทศนคติของผู้นำรัฐบาลไทยต่อเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติที่ไม่สอดคล้องกับทศนคติของระบบราชการ เช่น หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่รับนโยบายไปปฏิบัติ เช่น นโยบายการทูตแบบบูรณาการ (Chief Executive Officer - CEO) ที่ทำให้การดำเนินงานการทูตไปซ้ำซ้อนกับงานของกระทรวงพาณิชย์ การนิยามผลประโยชน์แห่งชาติในแต่ละช่วงเวลาของผู้ปฏิบัติงาน ผู้รับผลจากนโยบาย คือ ประชาชน และผู้กำหนดนโยบาย คือ ฝ่ายการเมือง ที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น การสนับสนุนปฏิบัติการฟื้นฟูประเทศอัฟกานิสถานและอิรักภายหลังการเข้าโจมตีของสหรัฐอเมริกา ความต้องการจัดทำการค้าเสรีไทยกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเด็นที่ยกตัวอย่างนี้เป็น การดำเนินการที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา และประชาชน เพราะรัฐบาลไม่ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนหรือนำเรื่องเข้าหารือในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรก่อนที่จะตกลงดำเนินการใด ๆ อันมีผลผูกพันประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาล่วงหน้า จึงส่งผลให้ประชาชนไทยต่อต้านนโยบายของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา และนโยบายของรัฐบาลไทยซึ่งแสดงออกมาในหลายรูปแบบ เช่น การชุมนุมประท้วงของกลุ่มชาวมุสลิม การคว่ำบาตรไม่ใช้สินค้าของสหรัฐอเมริกา การเรียกร้องไม่ให้รัฐบาลไทยไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหาที่สหรัฐอเมริกาก่อขึ้น

นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่า นอกจากมีการเกี่ยวกันของปัจจัยภายในและภายนอกประเทศที่กระทบกับการกำหนดนโยบายของประเทศไทยแล้ว ยังมีประเด็นที่ฝ่ายการเมืองไทยพยายามเชื่อมโยงปัญหาภายในประเทศเข้ากับระบบระหว่างประเทศด้วย เช่น กรณีที่พันตำรวจโท

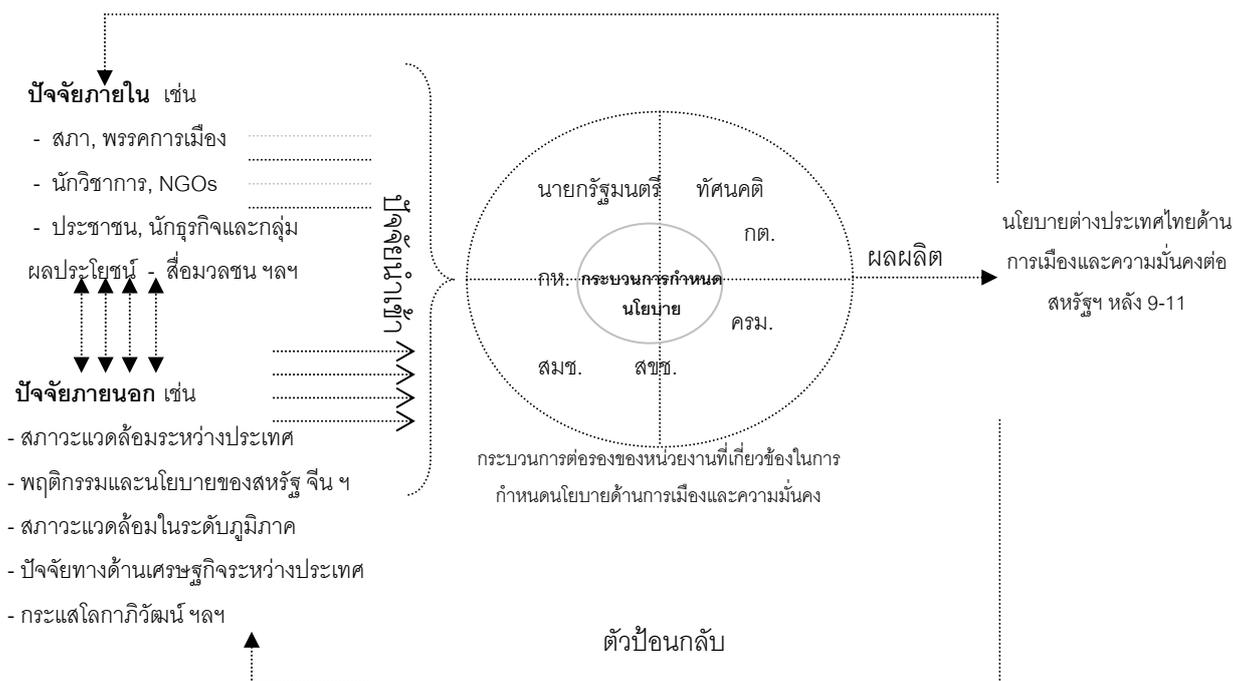
ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เขียนจดหมายถึงประธานาธิบดี จอร์จ บุช (George W. Bush) ในช่วงที่รัฐบาลถูกตรวจสอบเรื่องความชอบธรรมในการบริหารประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องการสร้างเสถียรภาพให้แก่รัฐบาลเองโดยพยายามนำประเด็นปัญหาภายในประเทศไทยไปโยงเข้ากับประเด็นระหว่างประเทศโดยเฉพาะในประเด็นที่สหรัฐอเมริกาให้ความสนใจ คือ การพัฒนาและส่งเสริมประชาธิปไตย แม้ว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะมีเจตนาตอบกลับแต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นการเชื่อมโยงประเด็นที่ประสบความสำเร็จเพราะในท้ายที่สุดแล้วรัฐบาลก็ไม่สามารถอยู่บริหารประเทศได้

ในทางกลับกัน รัฐบาลภายใต้การนำของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นั้น ก็เลือกที่จะไม่นำประเด็นการเมืองและความมั่นคงภายในประเทศที่อยู่ในความสนใจของสหรัฐอเมริกาให้ทราบ เพราะรัฐบาลไม่ต้องการให้สหรัฐอเมริกาเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมืองภายในของไทย เพราะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพด้านความมั่นคงและเกียรติภูมิของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่ยอมรับว่า ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาแบ่งแยกดินแดน ทำให้รัฐบาลแก้ปัญหาไม่ถูกจุด ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ที่ปะทุขึ้นมาอีกครั้งได้ นอกจากนี้ การที่รัฐบาลไม่ยอมรับปัญหาดังกล่าวก็เพราะจะมีผลกระทบต่อการสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งเลขาธิการสหประชาชาติของนายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย รองนายกรัฐมนตรี

ดังนั้น แผนภาพที่ 5.2 จึงเป็นตัวแทนที่วิทยานิพนธ์นี้ได้สังเคราะห์ขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างและกระบวนการของนโยบายต่างประเทศไทยด้านการเมืองและความมั่นคงต่อสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา โดยตัวแบบนี้ได้เชื่อมโยงแนวคิดตามหลักโลกาภิวัตน์ (Global Policy Science) ที่เน้นศึกษาถึงโครงสร้าง กระบวนการ และการนำนโยบายไปปฏิบัติ และนำแนวคิดจากทฤษฎีการเมืองเกี่ยวพัน (Linkage Politics) ใช้อธิบายการเกี่ยวกันของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศไทยต่อสหรัฐอเมริกา

แผนภาพที่ 5.2

โครงสร้าง กระบวนการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทย
ด้านการเมืองและความมั่นคงต่อสหรัฐอเมริกา
หลังเหตุการณ์ 11 กันยายน ค.ศ. 2001

จากแผนภาพที่ 5.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของไทยต่อสหรัฐอเมริกา มีทั้งปัจจัยภายนอกอันประกอบไปด้วยปัจจัยในระดับระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค และปัจจัยภายในประเทศไทย โดยปัจจัยภายนอกที่เป็นประเด็นสำคัญ ๆ ในเวลาที่ผ่านมา ประกอบไปด้วย ความเป็นมหาอำนาจที่ทรงอิทธิพลทั้งในด้านการเมือง ความมั่นคง และเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา และประเด็นการเมืองและความมั่นคงระหว่างประเทศที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ ประเด็นเรื่องความขัดแย้งในอารยธรรมของโลกมุสลิมกับโลกตะวันตกที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ การพิจารณาการกำหนดนโยบาย กระแสของโลกและลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจต่าง ๆ การยึดการตอบสนองผลประโยชน์แห่งชาติและการยึดหลักสากลนิยมในการดำเนินนโยบาย ในขณะที่ในภูมิภาคเอเชียเองประเทศต่าง ๆ ก็มีพัฒนาการที่ดีมากขึ้น การมีสถานะเป็นพันธมิตรด้านความมั่นคงของไทยต่อสหรัฐอเมริกา การมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันทางเศรษฐกิจ ความต้องการของรัฐบาลไทยในการพัฒนาบทบาทของประเทศในเวทีระหว่างประเทศ ปัญหา

ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาคารเมืองภายในของประเทศไทยที่ไร้เสถียรภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ปัจจัยทั้งภายนอกและภายในภูมิภาคและโลกาภิวัตน์เป็นตัวเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กันอย่างรวดเร็วขึ้นซึ่งก่อให้เกิดทั้งข้อดีและข้อเสีย

จากการประเมินปัญหาในระดับต่าง ๆ รัฐบาลภายใต้การนำของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้พิจารณาว่า สหรัฐอเมริกาเป็นโอกาสมากกว่าเป็นภัย และที่สำคัญ ในด้านความมั่นคงนั้น ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นพันธมิตรที่แนบแน่นของสหรัฐอเมริกาตามสนธิสัญญามะนิลาที่ยังมีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน ดังนั้น ทางเลือกในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหรัฐอเมริกาภายหลังเหตุการณ์ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 จึงมี 3 ทางเลือก คือ นโยบายชาตินิยมและแบบวิถีเอเชีย นโยบายรักษาสถานะความเป็นพันธมิตร และนโยบายกระชับความสัมพันธ์ในฐานะพันธมิตรที่แนบแน่น ซึ่งในที่สุดรัฐบาลได้เลือกดำเนินนโยบายรักษาสถานะความเป็นพันธมิตรในการดำเนินนโยบายกับสหรัฐอเมริกา โดยมีแนวทางที่เป็นไปได้จริงอยู่สองแนวทาง คือ จะคงสถานะดังกล่าวไว้หรือว่าจะกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งในท้ายที่สุดแล้ว รัฐบาลไทยก็พิจารณาแล้วว่า รัฐบาลไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาใหม่ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้ปรับแนวทางในการดำเนินนโยบายต่อสหรัฐอเมริกา โดยดำเนินนโยบายในลักษณะที่พยายามให้การสนับสนุนสหรัฐอเมริกาเท่าที่ประเทศไทยจะทำได้ ในฐานะพันธมิตรและไม่เกินขอบเขตผลประโยชน์แห่งชาติของไทย ซึ่งทำให้บางครั้งรัฐบาลก็อยู่ในสภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก และอยู่ในสภาวะการณณ์ “Dilemma” คือ ไม่กล้าที่จะใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกามากเกินไป เพราะกลัวมีปัญหภายในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้านในขณะเดียวกัน ก็ไม่กล้าที่จะถอยห่างออกจากสหรัฐอเมริกามากเกินไปเพราะกลัวจะทำให้เสียผลประโยชน์

สำหรับยุทธศาสตร์ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยในด้านการเมือง รัฐบาลพยายามให้การสนับสนุนสหรัฐอเมริกาเท่าที่ประเทศไทยจะทำได้ในฐานะพันธมิตรและไม่เกินขอบเขตผลประโยชน์แห่งชาติของไทย และพยายามกำหนดบทบาทของประเทศไทยที่ชัดเจนและสร้างสรรค์ทั้งในระดับทวิภาคี และในระดับพหุภาคี โดยการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้องค์การระหว่างประเทศ เช่น อาเซียน ในเวทีการเจรจาด้านความมั่นคงของอาเซียน (ARF) เอเปค และสหประชาชาติ โดยให้องค์การดังกล่าวเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย เพื่อให้การดำเนินนโยบายของไทยมีลักษณะที่น่าเชื่อถือ มีน้ำหนักและจุดยืน อีกทั้งยังมีความลื่นไหล และมีความเสี่ยงน้อยกว่าทางเลือกอื่น ๆ รวมถึงขอเสียงสนับสนุนผู้แทนไทยที่ลงสมัครชิงตำแหน่งเลขาธิการ

สหประชาชาติจากสหรัฐอเมริกา และพยายามส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกาในมิติทางการเมืองเพื่อสร้างความเข้าใจในเชิงลึกกระหว่างสองประเทศ

ในขณะที่ยุทธศาสตร์สำหรับนโยบายด้านความมั่นคง รัฐบาลได้พยายามเสริมสร้างความเชื่อมั่นด้านความมั่นคงระหว่างประเทศเพื่อลดความหวาดระแวงในภูมิภาคและเพื่อความโปร่งใสในกิจการด้านการป้องกันประเทศ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจด้านความมั่นคงระหว่างประเทศโดยการเข้าร่วมในเวทีการเจรจาความมั่นคงของอาเซียน (ARF) ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพของมิตรประเทศ และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี เช่น การเจรจาเพื่อลดโอกาสของการใช้กำลังระหว่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในภารกิจระหว่างประเทศโดยสนับสนุนให้กองทัพเข้าไปมีส่วนร่วมในกองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (UNPKO) เพื่อให้กองทัพไทยมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศและเสริมสร้างเกียรติภูมิให้แก่ประเทศชาติ

จากการศึกษา พบว่าในประเด็นความร่วมมือระหว่างสองประเทศและการติดต่อกันนั้น รัฐบาลไทยได้ให้ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงหลายประการและหลายระดับ ตั้งแต่ระดับอ่อนสุดคือการประกาศจุดยืนของรัฐบาลไทยว่าต่อต้านการก่อการร้ายสากลและจะให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาในทุกทางที่รัฐบาลไทยทำได้ภายใต้ผลประโยชน์แห่งชาติของไทย ความร่วมมือด้านการข่าว การบังคับใช้กฎหมาย มาตรการทางเศรษฐกิจ และมาตรการทางทหารด้วย ซึ่งมีตั้งแต่การสนับสนุนทางด้านช่าง เสบียง และกองกำลังบำรุงแต่ไม่ได้เป็นการสนับสนุนกองกำลังทหารโดยตรง การอนุญาตให้เครื่องบินสหรัฐอเมริกาบินผ่านน่านฟ้าไทยเพื่อไปทำสงครามกับผู้ก่อการร้าย และการอนุญาตให้ใช้ฐานทัพไทยตอนที่สหรัฐอเมริกาเดินทางไปโจมตีอัฟกานิสถาน การแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำทั้งสองประเทศตลอดจนเจ้าหน้าที่ระดับสูง การทำข้อตกลงระหว่างกัน การหารือยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ไทย - สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการหาหรือความมั่นคงทวิภาคีที่ได้หรือฟื้นขึ้นมาใหม่แต่ปรับลักษณะการดำเนินงานให้กระชับขึ้น ตลอดจนความร่วมมือด้านการทหารที่คงความร่วมมือดั้งเดิมไว้ คือ การฝึกซ้อมร่วม/ผสมคอบบร้าโกลด์ (Cobra Gold) และความช่วยเหลือที่สหรัฐอเมริกาให้ไทยเป็นพิเศษในช่วงเวลาที่ทำการศึก คือ การมอบสถานะชาติพันธมิตรหลักนอกนาโต้ (Major Non - NATO Ally) ให้แก่รัฐบาลไทย

สำหรับการประเมินผลของการดำเนินนโยบายนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายด้านการเมืองได้ประเมินว่า ในภาพรวมนั้น ถือว่าเป็นที่น่าพอใจเพราะการดำเนินนโยบายค่อนข้างมีทิศทางโดยเฉพาะทางด้านการทหารเนื่องจากฝ่ายทหารจะดำเนินการตามที่รัฐบาลให้

ดำเนินการ อีกทั้งฝ่ายทหารมีแผนยุทธศาสตร์ที่ต้องดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว ผลของการดำเนินนโยบายนั้นค่อนข้างมีผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศแน่นแฟ้นมากขึ้น ทั้งนี้ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสหรัฐอเมริกาในด้านการเมืองและความมั่นคงนั้น ยังส่งผลดีต่อไปยังด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ และการเสริมสร้างเกียรติภูมิศักดิ์ศรีของประเทศไทยด้วย คือ การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับมิตรประเทศ และการส่งเสริมบทบาทของกองทัพไทยให้มีส่วนร่วมในภารกิจต่างประเทศเพื่อให้กองทัพเป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศอันจะเป็นการเสริมสร้างเกียรติภูมิของกองทัพและประเทศโดยสนับสนุนให้กองทัพเข้าไปมีส่วนร่วมในกองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (UNPKO) นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายที่รักษาสถาณะพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา ยังส่งผลดีต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อความสัมพันธ์ของสองประเทศ เช่น ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน และการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย ประเด็นปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อย่างไรก็ดี ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายอีกส่วนหนึ่งได้ประเมินว่าการดำเนินนโยบายของรัฐบาลต่อสหรัฐอเมริกา นั้นเป็นการดำเนินนโยบายในลักษณะแยกเป็นส่วน ๆ (Piecemeal Policy) ขาดความต่อเนื่อง คือ ดำเนินนโยบายเป็นส่วน ๆ แยกเป็นกรณี ๆ ไป โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ร้องขอและรัฐบาลไทยเป็นผู้ปฏิบัติตาม ขาดการดำเนินนโยบายเชิงรุก หรือหากมีการดำเนินนโยบายเชิงรุกก็เป็นนโยบายที่ขาดการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอย่างถ่องแท้เสียก่อน

สำหรับวิทยานิพนธ์นี้ได้ประเมินผลของนโยบายโดยพิจารณาว่าผลของนโยบายนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการที่ตั้งไว้หรือไม่ และผลลัพธ์ของนโยบายนั้นส่งผลดีต่อประเทศไทยอย่างไรบ้าง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า นโยบายของไทยต่อสหรัฐอเมริกานั้น ไม่สามารถคงสถานะพันธมิตรที่ดีกับสหรัฐอเมริกาในฐานะประเทศมหาอำนาจได้อย่างเต็มที่ เพราะมีประเด็นที่เป็นอุปสรรคในการต่อยอดความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศอยู่ เช่น ปัญหาการมีท่าทีที่ลังเลในการให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา การขาดความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบาย เช่น การส่งทหารไทยไปอิรักและถอนทหารกลับเมื่อจะมีการเลือกตั้งครั้งใหม่ในไทย โครงการความร่วมมือด้านยุทธศาสตร์การเมืองและความมั่นคงที่ได้หารือกับประธานาธิบดีจอร์จ บุช (George W. Bush) ในปี ค.ศ. 2005 ก็ยังไม่ปรากฏรายงานความคืบหน้าของโครงการใด ๆ เลย หากจะประเมินว่าความสัมพันธ์ของสองฝ่ายประสบความสำเร็จ ก็คงเป็นด้านการทหารเพราะสหรัฐอเมริกายังเรียกไทยว่าเป็นพันธมิตรด้านการทหารอยู่ แต่ผลที่ได้เอากมานั้นก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบภายในประเทศไทย และกลายเป็นปัจจัยสะท้อนผลที่ได้จากกระบวนการของนโยบายต่างประเทศไทยด้านการเมืองและความมั่นคงของไทยต่อสหรัฐอเมริกว่าเป็นนโยบายที่

ไม่ได้ตอบสนองผลประโยชน์แห่งชาติหรือของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะขาดการสำรวจความต้องการของประชาชนหรือแม้แต่กระทั่งความคิดเห็นจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ด้วยเหตุนี้เมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายจึงไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชน และบั่นทอนเสถียรภาพของรัฐบาลเรื่อยมา จนในที่สุดต้องพ้นจากอำนาจในการบริหารประเทศ นอกจากนี้ ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างเกียรติภูมิให้กับประเทศไทย เพราะสหรัฐอเมริกาไม่ได้ให้การสนับสนุนผู้สมัครไทย และไม่ได้ให้ความสำคัญกับไทยในฐานะพันธมิตรที่พิเศษไปจากประเทศพันธมิตรอื่น ๆ ที่ได้รับก่อนหน้าไทย ในทางกลับกัน รัฐบาลไทยยังดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศที่สหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นภัยคุกคาม เช่น เกาหลีเหนือ และพม่าอีกด้วย

วิทยานิพนธ์นี้ได้พิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหรัฐอเมริกาไว้ว่าในการดำเนินนโยบายด้านการเมืองและความมั่นคงต่อสหรัฐอเมริกานั้นควรพิจารณาประเด็นปัญหาโดยใช้พื้นฐานความเป็นจริงในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา และการพิจารณาประเด็นปัญหาต้องพิจารณาทั้งในระดับสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในประเทศด้วย เพื่อให้ประเทศไทยสามารถกำหนดจุดยืนหรือท่าทีของไทยได้อย่างชัดเจน เมื่อมีแนวทางที่แน่ชัดในการดำเนินนโยบายก็จะเอื้อให้ผู้ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินนโยบายสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปแปลงเป็นยุทธศาสตร์ที่แน่ชัดและสามารถปฏิบัติได้จริงต่อไป ซึ่งผลจากการที่มีแนวนโยบายที่ชัดเจนและปฏิบัติได้จริงนั้นจะทำให้ประเทศไทยอยู่ในความสนใจของสหรัฐอเมริกาได้ นอกจากนี้ รัฐบาลไทยต้องพิจารณาการดำเนินนโยบายที่เป็นกลาง ๆ ไม่สุดโต่งจนเกินไปเพื่อที่จะทำให้ประเทศไทยยังคงเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นจนเกินไป โดยอาจใช้เหตุผลเรื่องความหลากหลายทางความคิดเห็นของคนไทยเป็นข้อต่อรองในการดำเนินนโยบายให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ต้องคำนึงอยู่เสมอด้วยว่าประเด็นด้านการเมืองและความมั่นคงนั้นถือว่าเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหวสูง การดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในที่สุดและอาจส่งผลทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศไม่ดีในสายตาประชาคมโลกในเวทีสหประชาชาติไปด้วย

นอกจากนี้ ในส่วนของกระบวนการของนโยบายต่างประเทศไทยนั้น รัฐบาลควรเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของตัวแสดงที่ไม่ใช่ภาครัฐด้วย โดยส่งเสริมให้มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายต่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา เพื่อให้นโยบายต่างประเทศของไทยนั้นเป็นนโยบายต่างประเทศที่มาจากความต้องการของประเทศและสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ รัฐบาลต้องสร้างความเข้าใจเมื่อเกิดกรณีเข้าใจผิดของประชาชนใน

ประเทศ โดยการอธิบายที่มาที่ไปของการตัดสินใจดังกล่าวหรืออธิบายภูมิหลังเรื่องดังกล่าวอย่างคร่าว ๆ ให้คนในสังคมได้รับทราบด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะในการดำเนินความสัมพันธ์ด้านการเมืองและความมั่นคงกับสหรัฐอเมริกา นั้น รัฐบาลควรใช้โอกาสในช่วงที่สหรัฐอเมริกากำลังประสบความสูญเสียในอิรักที่ยังคงยืดเยื้อและไม่สามารถหายุทธศาสตร์ในการถอนตัวได้ (Exit Strategy) ให้เป็นประโยชน์ เพราะสถานการณ์ในอิรักได้ส่งผลกระทบต่อคะแนนความนิยมของประธานาธิบดีบุชที่ตกต่ำลงอย่างต่อเนื่องและทำให้คณะบริหารของประธานาธิบดี บุช (George W. Bush) ต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกับนานาชาติมากขึ้นโดยไม่อาจใช้นโยบายแข็งกร้าวฝ่ายเดียวได้ต่อไป ดังนั้น ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลไทยสามารถดำเนินนโยบายที่เป็นอิสระได้มากขึ้น โดยที่ไม่กระทบต่อการส่งเสริมความมั่นคงของทั้งสองฝ่าย เพราะสหรัฐอเมริกาเองก็จะมี ความเข้าใจสภาพการณ์ของไทยด้วย อาทิ ไม่ร้องขอให้รัฐบาลไทยเข้าร่วมส่ง เจ้าหน้าที่ไปในอิรัก การลดแรงกดดันต่อไทยกรณีพม่า การไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับสถานการณ์ภาคใต้ และการยอมรับอิทธิพลของจีนในภูมิภาค ทั้งนี้ การรักษาระยะความใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกาน่าจะเป็นประโยชน์กับสหรัฐอเมริกามากกว่าที่ไทยจะถูกระบุว่าเป็นฝ่ายสหรัฐอเมริกา ในลักษณะเดียวกับสิงคโปร์หรือญี่ปุ่น ซึ่งจะทำให้ความน่าเชื่อถือของไทยในภูมิภาคลดลงและความสามารถเป็นตัวเชื่อมให้กับสหรัฐอเมริกาลดลงเช่นกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ภายใต้บริบทใหม่ทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงหลังเหตุการณ์ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 จนถึงวันที่ 19 กันยายน ค.ศ. 2006 ซึ่งเป็นสมัยของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และประธานาธิบดี จอร์จ บุช (George W. Bush) ที่ประเด็นเรื่องความมั่นคงกลายเป็นประเด็นหลักในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกันนั้น ไม่ได้ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาในมิติทางด้านการเมืองและความมั่นคงเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ แต่ในช่วงดังกล่าวทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ที่ไม่คงเส้นคงวาอันเนื่องมาจากการขาดการกำหนดจุดยืนและทิศทาง การดำเนินนโยบายของฝ่ายไทยตั้งแต่แรก อีกทั้งแนวนโยบายที่รัฐบาลไทยกำหนดไว้ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้เป็นเพราะการขาดวิสัยทัศน์ของผู้นำที่ดีในการวิเคราะห์สถานการณ์ เมื่อขาดการกำหนดท่าทีและนโยบายที่แน่ชัด จึงส่งผลให้ความสัมพันธ์ขาดความต่อเนื่องและไม่สามารถเพิ่มพูนความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นได้ นอกจากนี้ หากความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศอยู่ในขั้นดีจริง รัฐบาลไทยน่าจะได้รับการไว้วางใจและความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาในหลาย ๆ เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง

ผู้สมัครไทยที่ลงสมัครในตำแหน่งเลขาธิการสหประชาชาติด้วย เพราะกรณีนี้เป็นกรณีพิเศษและสหรัฐอเมริกาสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าให้ความสำคัญกับไทยอย่างแท้จริง เพราะความร่วมมือหรือผลที่ได้จากการให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกานั้น สังเกตได้ว่า เป็นสิ่งเดียวกันกับที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้กับทุกประเทศรวมถึงประเทศที่ไม่ใช่พันธมิตรด้านการเมืองและความมั่นคงด้วย

สำหรับเนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศนั้น รัฐบาลไทยได้พยายามดำเนินนโยบายที่พยายามรักษาระยะห่างกับสหรัฐอเมริกา พยายามกำหนดจุดยืนให้เป็นกลาง ๆ กับกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับสหรัฐอเมริกา เช่น การประกาศแถลงการณ์ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายและจะให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาเท่าที่ประเทศไทยจะสามารถทำได้ในฐานะพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา เช่น ภายหลังสหรัฐอเมริกาประกาศบุกโจมตีประเทศอิรัก อยากรู้ก็ดีเท่าที่ที่พยายามเป็นกลางนี้ก่อให้เกิดความกำกวมในการแสดงจุดยืนรัฐบาลไทยโดยเฉพาะผู้นำระดับสูงที่แสดงจุดยืนไม่สัมพันธ์กัน ทำให้ความสัมพันธ์ไทยและสหรัฐอเมริกาในช่วงดังกล่าวไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่ราบรื่นอย่างที่รัฐบาลประชาสัมพันธ์ เพราะสหรัฐอเมริกาไม่ได้ให้ความสำคัญกับรัฐบาลไทยอย่างโดดเด่นมากเท่าที่จะเป็นเช่นกับพันธมิตรในภูมิภาคที่ได้รับจากสหรัฐอเมริกา เช่น กรณีผู้สมัครไทยลงรับเลือกตั้งตำแหน่งเลขาธิการสหประชาชาติ ซึ่งอาจเป็นเพราะสหรัฐอเมริกาเองก็ต้องตอบสนองประเทศไทยเท่าที่ผลประโยชน์แห่งชาติของสองประเทศจะเอื้อกันได้มากที่สุด และที่สำคัญรัฐบาลไทยเองก็ไม่ให้ผูกพันกับกับสิ่งที่สหรัฐอเมริการ้องขออย่างเต็มที่ในฐานะพันธมิตรที่แนบแน่นทางด้านทหารเพราะรัฐบาลจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในที่เรียกร้องไม่ให้นำเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกาในการทำสงครามโจมตีประเทศอื่นซึ่งขัดกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศและหลักมนุษยธรรม

สำหรับผลที่กระทบต่อความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ นั้น ประกอบไปด้วย ผลกระทบในเชิงบวก คือ รัฐบาลไทยได้รับความร่วมมือจากสหรัฐอเมริกาหลายโครงการทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ ได้แก่ ความร่วมมือในโครงการพัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลบุคคล (PISCES) และโครงการประชุมสัมมนาข้อริเริ่มว่าด้วยความมั่นคงด้านการค้าปลอดภัยในภูมิภาคเอเปค (STAR) ในปี ค.ศ. 2003 และได้รับสถานะความเป็นพันธมิตรด้านการทหารกับสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2003 ความร่วมมือเรื่องตู้คอนเทนเนอร์ (CSI) ในปี ค.ศ. 2004 ความร่วมมือระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกาด้านมนุษยธรรมกรณีเกิดเหตุธรณีพิบัติสึนามิ (Tsunami) ในปี ค.ศ. 2004 และที่สำคัญที่สุดสำหรับรัฐบาล คือ การที่ได้เริ่มจัดการเจรจาการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2005 รวมถึงการได้รับคำยืนยันว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกามองว่าปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเรื่องภายในของไทยโดยได้รับการยืนยันจากผู้นำสหรัฐอเมริกาและจาก รัฐมนตรีกระทรวง

ต่างประเทศสหรัฐ ในปี ค.ศ. 2005 นอกจากนี้ รัฐบาลสหรัฐอเมริกายังได้พิจารณาต่ออายุสิทธิพิเศษทางการค้า (GSP) ให้แก่ไทยตามคำขอในปี ค.ศ. 2006 ด้วย

ในทางกลับกัน ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในเชิงลบนั้นก็มิใช่น้อยอีกทั้งยังส่งผลมากกว่าสิ่งที่รัฐบาลไทยได้จากสหรัฐอเมริกาด้วยซ้ำ ผลกระทบในเชิงลบที่เด่น ๆ คือ กรณีพม่าซึ่งแม้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาเองจะพยายามชี้แจงว่าเข้าใจท่าทีของไทยและความพยายามของไทยแต่ก็ต้องยอมรับด้วยว่า ผู้ที่มีบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายของสหรัฐอเมริกาที่สภาของ เกรสนั้นไม่เคยแสดงท่าทีเข้าใจความพยายามดังกล่าวเลย ในทางตรงกันข้าม กลับคอยทวงถามความคืบหน้าและความพยายามของไทยอยู่เสมอในสภาของเกรส เพราะพฤติกรรมของผู้นำไทยนั้นตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิงกับนโยบายที่ชี้แจงให้ฝ่ายรัฐบาลสหรัฐอเมริกาทราบ แรงแฉกจากสภาของเกรสจึงเป็นปัจจัยกระตุ้นให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาคอยหาหรือเรื่องพม่ากับรัฐบาลไทยอยู่เสมอที่เจอกัน เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาคอยติดตามความคืบหน้าอยู่เสมอ นอกจากประเด็นพม่าแล้ว ยังมีผลกระทบในแง่ลบที่ถือว่าเป็นความล้มเหลวของรัฐบาลไทย คือ กรณีที่ผู้สมัครของไทยไม่ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา ทั้ง ๆ ที่ผู้นำไทยได้ประกาศอยู่บ่อยครั้งว่าเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาแล้ว ดังนั้น การที่สหรัฐอเมริกาเลือกที่จะไม่สนับสนุนผู้สมัครไทยก็เพราะว่าประเทศไทยยังไม่มีศักยภาพมากพอที่จะดำเนินการในสิ่งที่จะเอื้อให้บรรลุผลประโยชน์ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ นอกจากนี้ ประวัติของการเมืองไทยก็ไม่ดี มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเองอย่างมาก อีกทั้งสถานการณ์ในภาคใต้ก็ล่อแหลมกับการเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายสากลที่ฝังตัวอยู่แล้วในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น เมื่อรัฐบาลไทยต้องการเป็นสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ รัฐบาลไทยจึงไม่ได้รับการสนับสนุน

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์นั้น พบว่า แนวคิดตามหลักโลกาภิวัตน์ (Global Policy Science) เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์นี้เป็นอย่างมากเพราะแนวคิดนี้เน้นศึกษาถึงโครงสร้างและกระบวนการกำหนดนโยบาย ซึ่งตรงกับการศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ ดังนั้น แนวคิดดังกล่าวจึงสามารถนำมาปรับใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างและกระบวนการในการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทยต่อสหรัฐอเมริกาได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกัน แม้ว่าแนวคิดดังกล่าวจะค่อนข้างครอบคลุมกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะแล้ว แต่ก็ยังขาดการเน้นวิเคราะห์ถึงปัจจัยนำเข้าระบบ ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งในปัจจุบันปัจจัยทั้งสองมีความเกี่ยวพันกันจนยากที่จะแยกออกว่าเป็นปัจจัยประเภทใดหรือเป็นผลที่เกิดจากปัจจัยใด เนื่องจากในยุคปัจจุบันนี้มีการพึ่งพา

กันอย่างซับซ้อน ด้วยเหตุนี้ วิทยานิพนธ์นี้จึงเลือกใช้ทฤษฎีการเมืองเกี่ยวพัน (Linkage Politics) มาช่วยเสริมในการอธิบายและทำความเข้าใจปัจจัยดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยกำหนดกรอบในการเลือกวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแยกปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกำหนดนโยบายออกไป อีกทั้งยังช่วยอธิบายและสร้างความเข้าใจการเกี่ยวพันของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกทั้งโดยตรงและโดยอ้อมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของประเทศไทยต่อสหรัฐอเมริกา ดังนั้น การประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีทั้งสองนี้ จึงช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สามารถอธิบายและวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์หรือสาเหตุที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ค่อนข้างสมบูรณ์